

Sygn. akt VI ACa 726/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Agata Zając (spr.)

Sędziowie: SA Jolanta Pyżlak

SO (del.) Magdalena Nałęcz

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 27 lipca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W. i M. W. (1)

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 10 sierpnia 2015 r., sygn. akt IV C 424/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od Powiatu (...) na rzecz J. W. i M. W. (1) kwoty po 7 592,50 zł (siedem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 726/17

UZASADNIENIE

Pozwem, który do sądu wpłynął w dniu 2 marca 2015 roku powodowie J. W. oraz M. W. (1) wnieśli o zasądzenie od pozwanego Powiatu (...) kwoty 141 692,94 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30 września 2011 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu części nienależnie uiszczonych na rzecz pozwanego dodatkowych opłat geodezyjnych w latach 2000-2009.

Pozwany nie uznał powództwa i wnosił o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił w całości wniesione w tej sprawie powództwo.

Podstawą wydanego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji:

Powodowie są małżeństwem prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Biuro Usług (...). i M. W. w Ł.. Głównym przedmiotem prowadzonej działalności jest wykonywanie prac geodezyjnych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17.05.1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne, wykonywane przez siebie na terenie Powiatu (...) prace powodowie zgłaszali do (...) Ośrodka (...) w O.. Każde zgłoszenie pracy geodezyjnej wiązało się z uiszczeniem opłaty administracyjnej naliczanej zgodnie z art. 40 ust. 5 pkt 1. lit. b ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne na podstawie przepisów wykonawczych. W latach 2000-2010, poza opłatą naliczaną na podstawie tych przepisów, powodowie uiszczali dodatkowe opłaty geodezyjne, które pobierane były w oparciu o wprowadzone zarządzeniami Starosty Powiatu (...) i Dyrektora Ośrodka cenniki. Opłaty te obejmowały sporządzanie kopii materiałów geodezyjnych, aktualizację mapy zasadniczej oraz inne czynności z tym związane. Okoliczność pobierania od powodów wszelkich opłat dokumentowana była każdorazowo fakturą VAT, wystawianą przez (...) Ośrodek (...) w O.. Z tytułu tych dodatkowych opłat od powodów w latach 2000-2010 pobrana została łączna kwota 218.620,79 zł. W 2010 r. na szkoleniu zorganizowanym przez (...), której powodowie są członkami, powodowie dowiedzieli się, że uiszczane przez nich dodatkowe opłaty są nienależne. W związku z powyższym powodowie skierowali do Sądu Okręgowego w W.pozew o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Starosty Powiatu (...) kwoty 224.193,73 zł tytułem zwrotu nienależnie pobranych, dodatkowych opłat geodezyjnych naliczonych w latach 2000-2010, wraz ze skapitalizowanymi odsetkami. Wyrokiem z dnia 25.10.2011 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV C 716/10 Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo. Sąd Okręgowy uznał, że Skarb Państwa reprezentowany przez Starostę Powiatu (...), nie miał legitymacji biernej do występowania w sprawie, gdyż sporne opłaty stanowiły wpływ powiatowego funduszu celowego, zatem wzbogaconym nie był Skarb Państwa, a Powiat (...). Jednocześnie Sąd Okręgowy w W. uznał, że brak było podstaw do wystawiania przez (...) Ośrodek (...) w O. w oparciu o sporne cenniki faktur VAT, obciążających powodów dodatkowymi opłatami. Apelacja strony powodowej od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 32/12, zaś skarga kasacyjna powodów oddalona wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2012 r., sygn. akt I CSK 49/13. Sąd Najwyższy podzielił stanowisko co do braku legitymacji biernej po stronie pozwanej wskazując, że opłaty za wykonywanie czynności związanych z obsługą zasobu geodezyjnego i kartograficznego, ustalone w cennikach wydawanych przez Starostę (...), dla których ustanowienia nie było podstawy prawnej, są świadczeniem nienależnym.

W dniu 24 maj 2011 r. powodowie skierowali do Sądu Rejonowego w P. wniosek o zawiązanie Powiatu (...) do próby ugodowej i zapłaty na ich rzecz kwoty 224.193,73 zł z tytułu zwrotu nienależnie pobranych dodatkowych opłat geodezyjnych za okres 2000-2010 r. wraz ze skapitalizowanymi odsetkami. Posiedzenie pojednawcze w tej sprawie odbyło się w dniu 1.08.2011 r., jednak nie doprowadziło do zawarcia ugody pomiędzy stronami.

(...) Ośrodek (...) został zlikwidowany w dniu 31 grudnia 2010 r. na mocy art. 90 ust. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych. Jednocześnie zlikwidowaniu uległy fundusze celowe – wojewódzkie i powiatowe fundusze gospodarki zasobem, a środki pieniężne zlikwidowanych funduszy celowych stały się dochodami budżetu odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego. Pozostałe po likwidacji Ośrodka składniki majątkowe, należności i zobowiązania, przejęło z dniem likwidacji Starostwo Powiatowe (...). Ponadto na konto Powiatu wpłynęły środki zgromadzone na koncie obsługującym Powiatowy Fundusz, a nie wydatkowane w 2010 r. w łącznej wysokości 45 544,27 zł.

W dniu 23 maja 2014 roku powodowie wystąpili przeciwko Powiatowi (...) z pozwem o zapłatę części nienależnie pobranych opłat geodezyjnych, tj. o kwotę 76 927,85 zł. Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 17 listopada 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt IV C 677/14 Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 76 927,85 zł z odsetkami od dnia 1 sierpnia 2011 roku.

W dniu 29 września 2014 roku powodowie wystąpili do Sadu Rejonowego w P. ponownie z wnioskiem o zawiązanie Powiatu (...) do próby ugodowej w sprawie zapłaty na rzecz wnioskodawców kwoty 134 710,97 zł, stanowiącej pozostałą część roszczenia powodów za okres od kwietnia 2000 roku do 2009 roku, z ustawowymi odsetkami od dnia 30 września 2011 roku. Posiedzenie pojednawcze w tej sprawie odbyło się w dniu 22 grudnia 2014 r., jednak nie doprowadziło do zawarcia ugody pomiędzy stronami.

W świetle powyższych okoliczności sąd okręgowy uznał wniesione w tej sprawie powództwo za zasadne. Jako podstawę prawną jego uwzględnienia wskazał art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c. i wskazał, iż oparł się na ustaleniach poczynionych w trakcie uprzednio toczącego się postępowania przeciwko Skarbowi Państwa w sprawie IV C 716/10, w szczególności co do podmiotu legitymowanego biernie. Sąd Okręgowy wskazał, że skoro opłaty uiszczane przez powodów stanowiły wpływy powiatowego funduszu celowego, to wzbogaconym był nie Skarb Państwa, a Powiat (...), zaś fakt pobierania dodatkowych opłat przez pozwanego został ustalony w toku postępowania w sprawie IV C 716/10 oraz IV C 677/14. Sąd Okręgowy powołał się na pogląd Sądu Najwyższego zawarty w wydanym w dniu 10 grudnia 2012 r. wyroku w sprawie o sygn. akt I CSK 49/13, w której Sąd Najwyższy uznał, że opłaty za wykonywanie czynności związanych z obsługą zasobu geodezyjnego i kartograficznego, ustalone w cennikach wydawanych przez Starostę (...), dla których ustanowienia nie było podstawy prawnej, były świadczeniami nienależnymi.

Odnosząc się do kwestii zubożenia po stronie powodowej oraz powstania przysporzenia po stronie pozwanej, sąd okręgowy stwierdził, że powodowie wykazali, że w latach 2000-2009 ponieśli z tytułu dodatkowych opłat wydatki w wysokości 141 692,94 zł, co oznacza, że po stronie pozwanego Powiatu doszło do wzbogacenia w tej kwocie.

Odnosząc się do podnoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia Sąd Okręgowy stwierdził, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie okres trzyletni przedawnienia, nie uwzględnił jednak zarzutu przedawnienia uznając, że podniesienie tego zarzutu stanowi nadużycie prawa podmiotowego.

Apelację od wydanego wyroku wniosła strona pozwana, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie zmianę zaskarżonego wyroku w części poprzez oddalenie powództwa w części dotyczącej należności powstałych przed 1 sierpnia 2008 roku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W apelacji skarżący podniósł następujące zarzuty:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy:

1) art. 217 § 1 i § 3 w zw. z art. 227 k.p.c. przez uznanie, iż wniosek dowodowy pozwanego zgłoszony w sprzeciwie od nakazu zapłaty dotyczący zobowiązania do przedstawienia przez powodów dowodów w postaci dokumentów sprzedaży usług wystawionych swoim klientom, na okoliczność braku zubożenia po ich stronie w wyniku wliczania w cenę danej usługi kosztów poniesionych w (...) Ośrodku (...), a których zwrotu się domagali, nie dotyczy faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie;

2) art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie przez sąd wybiórczej oceny materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części, tj. protokołu zdawczo- odbiorczego z dnia 31 grudnia 2010 roku, z którego wynika dokładnie, jakie składniki weszły do majątku Powiatu (...) po zlikwidowanym (...), a w związku z tym, że pozwany wzbogacił się jedynie o ten majątek, który jest w nim dokładnie opisany;

3) art. 235 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego z naruszeniem zasady bezpośredniości, polegającym na odwołaniu się przez sąd pierwszoinstancyjny do faktów ustalonych w innym postępowaniu sądowym tj. w sprawie IV C 716/10 toczącym się między innymi stronami i stwierdzeniu faktu bezpodstawności pobierania dodatkowych opłat przez pozwanego na podstawie ustaleń poczynionych w w/w postępowaniu zamiast przeprowadzenia postępowania dowodowego na tą okoliczność;

4) art. 365 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż kwestie ustalone w postępowaniu prowadzonym z udziałem innych podmiotów (Powodów i Skarbu Państwa) wiążą także w tym postępowaniu sąd meriti, co doprowadziło do nieuzasadnionego ograniczenia zakresu postępowania dowodowego i uznania, iż świadczenia pieniężne powodów były realizowane bez podstawy prawnej;

5) art. 233 k.p.c. w związku z art. 299 k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia o dowód z przesłuchania Powodów i przyznanie mu waloru wiarygodności, w zakresie, w jakim wypowiadali się oni co do faktu niewliczania kosztów poniesionych w (...) z tytułu dodatkowych opłat;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

1) art. 5 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, nie znajdujące uzasadnienia w realiach sprawy, wynikające z uznania przez sąd, iż podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia stanowi nadużycie prawa,

2) art. 118 k.c. in fine poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji, gdy powodowie ponosili koszty związane z odpłatnym udostępnianiem im materiałów geodezyjnych tylko i wyłącznie w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą co w konsekwencji doprowadziło sąd do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia;

3) art. 405 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż doszło po stronie Pozwanego do bezpodstawnego wzbogacenia;

4) art. 409 k.c. poprzez jego niezastosowanie podczas gdy z przedstawionych przez pozwanego dowodów wynikało, że pozwany na bieżąco przekazywał na (...) środki uzyskane z udostępniania materiałów geodezyjnych, a więc nie był i nie jest w żaden sposób wzbogacony,

5) art. 410 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż świadczenia spełnione przez powodów były nienależne, podczas gdy z ustaleń faktycznych jasno wynika, iż to zamówienia składane przez nich na wykonanie kopii materiałów z zasobu kreowały stosunek zobowiązaniowy i powodowało powstanie po stronie powodów obowiązku zapłaty za udostępnione materiały.

Ponadto skarżący wniósł na podstawie art. 380 k.p.c. o rozpoznanie postanowienia sądu I instancji z dnia 10 sierpnia 2015 roku oddalającego wniosek dowodowy pozwanego sformułowany w sprzeciwie z dnia 14 kwietnia 2015 roku, dotyczący zobowiązania powodów do przedstawienia dowodów w postaci dokumentów sprzedaży usług wystawionych swoim klientom, na okoliczność braku zubożenia po ich stronie w wyniku wliczania w cenę danej usługi kosztów poniesionych w (...) Ośrodku (...), a których zwrotu domagają się powodowie w niniejszym postępowaniu oraz o przeprowadzenie tego dowodu przez sąd II instancji na podstawie art. 382 k.p.c., a także wniósł o przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji dwóch opinii prawnych profesora (...) oraz jednej opinii prawnej profesora (...).

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 14 stycznia 2016 r. wydanym w sprawie VI ACa 1711/15 zmienił zaskarżony wyrok i powództwo oddalił, obciążając powodów kosztami postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja strony pozwanej jest zasadna przede wszystkim w tym zakresie, w którym kwestionuje nieuwzględnienie przez sąd pierwszej instancji podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń strony powodowej.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że opłaty stanowiące podstawę faktyczną dochodzonego w tej sprawie żądania, dokonane zostały przez powodów w latach 2000-2009, zaś w odniesieniu do roszczeń o zwrot nienależnego świadczenia, a więc roszczeń, których przedmiotem jest zobowiązanie o charakterze bezterminowym, początek biegu terminu przedawnienia wyznacza zdanie drugie art. 120 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny uznał, że bieg terminu przedawnienia roszczeń powodów o zwrot tych świadczeń rozpoczął się już od chwili ich spełnienia z ewentualnym uwzględnieniem najkrótszego czasu, jaki potrzebny byłby wierzycielowi dla dokonania wezwania dłużnika do wykonania zobowiązania (zwrotu spełnionych świadczeń) i zgodnie z art. 118 k.c. termin ten wynosi trzy lata, gdyż roszczenia powodów są ściśle związane z prowadzoną przez powodów działalnością gospodarczą.

Sąd Apelacyjny uznał, że nawet uwzględniając twierdzenia powodów, iż o braku podstawy prawnej wnoszonych opłat powodowie dowiedzieli się dopiero w lutym 2010 r. na szkoleniu zorganizowanym przez (...), zaś wcześniej działali w tym zakresie w zaufaniu do organu administracji publicznej, który opłaty te pobierał, to termin, w którym powodowie

mogli najwcześniej podjąć działania zmierzające do zwrotu pobranych opłat, a tym samym początek biegu terminu przedawnienia ich roszczeń (art. 120 § 1 in fine k.c.) należałoby ustalić na koniec lutego 2010 r. Tym samym bieg terminu przedawnienia roszczeń powodów zakończyłby się na z końcem lutego 2013 r. Sąd Apelacyjny wskazał, że powodowie w dniu 24 maja 2011 r. złożyli do Sądu Rejonowego w P. wniosek o zawezwanie pozwanego powiatu do próby ugodowej, obejmujący również roszczenia dochodzone w tej sprawie (kopia wniosku: k. 102 – k. 104). W efekcie, zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. nastąpiło przerwanie biegu przedawnienia tych roszczeń. Zgodnie z art. 124 § 1 k.c., przedawnienie po każdym przerwaniu biegnie na nowo. W razie przerwania biegu przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem, przedawnienie biegnie na nowo dopiero po zakończeniu postępowania (art. 124 § 2 k.c.). Wniosek powodów z dnia 24 maja 2011 r. był przedmiotem posiedzenia pojednawczego w dniu 1 sierpnia 2011 r. Jak wynika z treści protokołu tego posiedzenia, do zawarcia ugody na posiedzeniu nie doszło (kopia protokołu: k. 101 v.). Tym samym z dniem 2 sierpnia 2011 r. termin przedawnienia roszczeń powodów rozpoczął ponownie bieg, który zakończył się z dniem 2 sierpnia 2014 r. Dopiero po tej dacie i w efekcie po upływie terminu przedawnienia, w dniu 29 września 2014 r. powodowie ponownie zawezwali pozwanego powiat do próby ugodowej w przedmiocie roszczeń dochodzonych w tej sprawie (kopia wniosku wraz z dowodem nadania: k.106-115). Tak więc pozew wniesiony w tej sprawie w dniu 27 lutego 2015 r. obejmuje roszczenie przedawnione, zaś podniesiony przez pozwanego w tym zakresie zarzut przedawnienia prowadzi do oddalenia wniesionego powództwa.

Sąd Apelacyjny nie podzielił też stanowiska Sądu Okręgowego, iż podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia stanowi nadużycie prawa podmiotowego podlegające dyspozycji art. 5 k.c.

Na skutek skargi kasacyjnej powodów, wyrokiem z dnia 3 marca 2017 r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny rozpoznając ponownie apelację pozwanego związany jest stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy wskazał, że opłaty pobierane przez pozwanego za czynności geodezyjne nie miały charakteru świadczeń w ramach cywilnego stosunku prawnego, gdyż zgłoszenie roboty geodezyjnej i wniosek o udostępnienie danych z zasobu publicznego, pozostającego w dyspozycji organów powiatu, nie prowadziło do powstania między powodami a powiatem stosunku o charakterze cywilnym.

Podstawa do pobierania przez pozwanego opłat, których zwrotu powodowie dochodzą w niniejszym postępowaniu niewątpliwie nie istniała, o czym Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie I CSK 49/13.

Sąd Najwyższy uznał, że świadczenie spełnione jako publicznoprawne może być dochodzone na podstawie przepisów o obowiązku zwrotu świadczenia nienależnego, gdy okazało się, że podstawa do jego spełnienia nie istniała, a nie można wskazać procedury dostępnej na drodze administracyjnej, w ramach której można domagać się zwrotu świadczenia (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r. III CZP 35/07).

W kontekście powyższych rozważań Sąd Najwyższy wskazał, że skoro kwota, której zwrotu żądają powodowie miała charakter niepodatkowej daniny, nienależnie pobranej przez podmiot prawa publicznego, gdyż obowiązek jej świadczenia został wprowadzony z przekroczeniem przysługujących mu uprawnień, dochodzone roszczenie nie jest pochodną stosunku prawnego powstającego w ramach prowadzonej przez powodów działalności gospodarczej i nie ma podstaw do przyjęcia krótszego, trzyletniego terminu przedawnienia.

Ty samym nie upłynął termin przedawnienia roszczeń powodów. Nawet uznając za początek biegu terminu przedawnienia, zgodnie z art. 120 § 1 zd. 2 k.c. koniec 2009 r., do dnia wniesienia pozwu 10 letni termin przedawnienia roszczenia upłynąć nie mógł.

Tym samym bezzasadne są zarzuty pozwanego dotyczące zarówno naruszenia art. 118 k.c., jak i art. 5 k.c., gdyż podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia okazał się bezzasadny.

Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji pozwanego.

Bezsporny jest fakt pobrania przez pozwanego opłat objętych żądaniem pozwu, zaś ocena, czy istniała podstawa prawna do ich pobrania została dokonana w postępowaniu dotyczącym tych samych opłat pobranych w innym okresie, niż żądanie pozwu. Za bezzasadny Sąd Apelacyjny uznaje zarzut naruszenia art. 235 § 1 k.p.c., gdyż odwołując się do wyników innego postępowania Sąd Okręgowy nie jedynie przytoczył wyrażoną w tej sprawie ocenę prawną dotyczącą istnienia podstawy do pobrania wskazanych opłat przez pozwanego.

Za bezzasadne Sąd Apelacyjny uznaje też zarzuty i wnioski skarżącego zmierzające do wykazania braku wzbogacenia po stronie pozwanego i braku zubożenia po stronie powodów.

Podstawą żądania powodów są przepisy art. 410 k.c., gdyż świadczenia spełnione przez powodów nastąpiły pomimo braku podstawy prawnej ku temu, skoro obowiązek ich spełnienia nie wynikał ani z umowy, ani z ustawy, ani też z innego zdarzenia prawnego. Już sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadniał roszczenie o jego zwrot. W takim przypadku nie zachodzi w zasadzie nawet potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której zostało spełnione oraz czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. Z chwilą spełnienia świadczenia nienależnego powstaje roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania czynności faktycznej lub prawnej stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego i takiej też treści roszczenia powódka dochodzi w niniejszej sprawie. Tego typu zdarzenie, na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu rodzi cywilnoprawny obowiązek zwrotu po stronie wzbogaconego oraz skorelowane z nim roszczenie zubożonego o spowodowanie tej restytucji.

W wyroku z dnia 29 listopada 2016 r. sygn. akt I CSK 798/15 (LEX nr 2183475) Sąd Najwyższy wskazał, że ogólne przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia należy rozumieć specyficznie w przypadku nienależnego świadczenia, a sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie kondykcyjne. W konsekwencji nie ma potrzeby ustalania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę na rzecz, której świadczenie zostało spełnione i czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny za bezzasadne uznał podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 217 § 1 i § 3 w zw. z art. 227 k.p.c., gdyż zasadnie Sąd Okręgowy oddalił zgłoszony przez pozwanego wniosek dotyczący zobowiązania powodów do przedstawienia dowodów w postaci dokumentów sprzedaży usług wystawionych swoim klientom, gdyż okoliczności, które pozwany zamierzał przy pomocy tego dowodu wykazać nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Bez znaczenia są też zarzuty odnoszące się do treści protokołu zdawczo- odbiorczego z dnia 31 grudnia 2010 roku, z którego wynika dokładnie, jakie składniki weszły do majątku Powiatu (...) po zlikwidowanym (...), nie ma bowiem znaczenia, czy w dacie przejęcia przez pozwanego majątku istniało wzbogacenie wynikające z nienależnie pobranych opłat.

W konsekwencji niezasadne są też podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 405 k.c. i art. 409 k.c.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił też wniosku pozwanego o przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji dwóch opinii prawnych profesora (...) oraz jednej opinii prawnej profesora (...) uznając, iż zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, nie zaś ocena prawna, której dokonanie należy do sądu.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanej Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.